

Vedlegg 1:

Forespørsel om deltakelse i mastergradsprosjekt

Dette er en forespørsel til deg om å delta i et mastergradsprosjekt. Den foreløpige problemstillingen for prosjektet er: «Hva slags tekster velger lærere å bruke når de jobber med kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst» på Vg1?»

I dette skrevet får du informasjon om formålet med dette prosjektet og hva deltakelse innebærer for deg.

Hva er formålet med dette prosjektet?

Dette mastergradsprosjektet utføres som en del av mastergraden min i norskdidaktikk ved Universitetet i Sørøst-Norge. Formålet med dette prosjektet er å se nærmere på hvordan lærere forstår og vurderer kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst» i norskfaget, med spesiell vekt på valg av tekster. Jeg ønsker å intervjuere lærere som underviser i norsk på Vg1 inneværende skoleår eller forrige skoleår.

Det vil være todelt datainnsamling, der jeg først ber deg som informant om å sende meg tekster som du ønsker å bruke/har brukt når du jobber/har jobbet med kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst», og deretter vil jeg gjennomføre et intervju med deg basert på disse tekstene. Jeg planlegger å intervjuere to til fire lærere. Intervjuene kan foregå digitalt hvis det er lettere for deg, eller fysisk på din arbeidsplass hvis den ligger i nærheten av Drammen/Oslo. Jeg kommer til å bruke en enkel intervjuguide, samt båndopptaker, når jeg gjennomfører intervjuet.

Med tanke på at kjerneelementet er en del av den nye læreplanen er dette et relativt lite utforsket tema, noe som gjør at svarene du som informant gir, vil være av stor verdi.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Universitetet i Sørøst-Norge er ansvarlig for dette forskningsprosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta i denne studien fordi du jobber som norsklærer i videregående skole, og er blitt anbefalt meg av ansvarlig for norskseksjonen din som jeg har henvendt meg til.

Jeg ønsker å intervjuere fire lærere som jobber på ulike videregående skoler på Østlandet. Intervjuet vil vare om lag én time.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt i tråd med gjeldende forskningsetiske retningslinjer. Jeg er den eneste som vil ha tilgang til personopplysningene (eventuelt også min veileder). Opplysningene vil lagres på en slik måte at det ivaretar informantenes konfidensialitet. Alt av personopplysninger (e-poster, transkripsjon av intervjuet, personlige notater relater til masteroppgaven) vil bli lagret på maskinvare tilhørende behandlingsansvarlig institusjon (USN OneDrive med disk-fil (Encrypted Virtual Disk)).

I masteroppgaven vil du bli anonymisert. Jeg vil verken nevne kjønn, alder eller etnisk bakgrunn, men jeg vil kunne si noe om hvor lenge du har jobbet som lærer, i tillegg til at jeg også vil kunne si noe om hva slags skole du jobber på (hva slags elever som går på skolen) og at den ligger på Østlandet.

Prosjektet skal etter planen bli avsluttet 15.11.2022. Alt av data vil bli slettet når prosjektet avsluttes.

Frivillig deltagelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du ønsker å trekke deg, vil alle opplysninger om deg bli slettet.

Ditt Personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysninger om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Alle lydfiler vil bli oppbevart på en trygg måte.
- Alle lydfiler vil bli transkribert og deretter slettet.

Du vil ikke kunne gjenkjennes siden navnet ditt vil bli erstattet med et nummer i selve prosjektet.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Masterstudent og lærer ved Drammen videregående skole: Henriette Borgen Johannessen.

E-post: henriettj@viken.no, mobiltelefon: 48 18 32 46

Veileder: Aslaug Veum. E-post: Aslaug.Veum@usn.no, telefon: [31 00 93 62](tel:31009362)

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjonen om prosjektet *Planlegging og gjennomføring av undervisning som utvikler muntlige ferdigheter i engelsk*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

Å delta i intervju

| Jeg samtykker at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2:

Meldeskjema / «Hvordan forstår og vurderer lærere i den videregående skole kjerneelement... / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
131032

Vurderingstype
Standard

Dato
16.02.2022

Prosjekttittel

«Hvordan forstår og vurderer lærere i den videregående skole kjerneelementet «Kritisk tilnærming til tekst»?»

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Sørøst-Norge / Fakultet for humaniora, idrett- og utdanningsvitenskap / Institutt for språk og litteratur

Prosjektansvarlig

Aslaug Veum

Student

Henriette Borgen Johannessen

Prosjektperiode

01.12.2021 - 15.11.2022

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 15.11.2022.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger frem til 15.11.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

-om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen

-formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art.

13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-enderinger-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos oss: Line Raknes Hjøllvik

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 3:

Intervjuguide for pilotintervju, informant 1

Intervjuguide basert på to reklamebilder.

Generelle spørsmål:

1. Hva slags bakgrunn har du?
 - a. Utdanning
 - b. Yrkeserfaring
 - c. Antall år som norsklærer
2. Hva synes du er det viktigste at elevene skal lære i norskfaget når de går på videregående skole? Hva tenker du er hovedformålet med norskfaget?
3. *Valg av tekster når man jobber med kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst».* Hva slags type tekster tenker du at passer når man jobber med kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst» eller overordnet med temaet «kritisk lesing» i norskfaget?

Underspørsmål.

 - a. Sakprosa?
 - b. Skjønnlitteratur?
 - c. Er det noen typer for tekster som du tenker at det er vanskelig/umulig å arbeide kritisk med?
 - d. Hva slags tekster bruker du typisk når klassen skal jobbe med temaet?
4. Hva slags forhold har du til temaet «kritisk tenkning»/ «kritisk lesing»?
 - a. I norskfaget generelt, da på vg1?
 - b. Generelt i skolen?
 - c. Hvor mye jobbet du med dette på Vg1?
5. Hva tenker du om innføringen av kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst»?
6. Hva slags forhold har du til kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst»?
 - a. *Ser du nokre utfordringer med dette teamet osv*
 - b. *Kor mykje vekt legg du på dette temaet i undervisninga di?*
 - c. *Likar du å undervise i dette teamet?*
7. Hvordan tenker du at man kan gjøre for få elevene til å se relevansen mellom det de lærer om kritisk lesing i norskfaget med deres egen hverdag?

Spørsmål rettet mot den spesifikke teksten:

1. Kan du peke på noen sentrale elementer i teksten(e) som gjorde at du valgte å bruke akkurat disse tekstene da dere jobbet med kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst»?
2. Hvordan vil du bruke/brukte du tekstene i undervisningen for at elevene skal lære seg å lese tekster kritisk? (overordnet spørsmål)
 - a. Hva var opplegget rundt?
 - b. Hvordan ville du startet med å jobbe med tekstene?
3. Hva i tekstene ønsker du å vektlegge/hva i tekstene vektla du mest?
4. Hvordan vil du snakke om/jobbet med konteksten rundt tekstene? Hvordan vil du gå fram for at elevene skal forstå konteksten rundt tekstene?

- a. Hva slags type spørsmål ville du eventuelt stille?
- b. Valgte du å skille mellom kulturkontekst og situasjonskontekst?
- 5. Hvordan vil du gå fram for å få elevene til å forstå noe om avsenderen(e)?
 - a. Hva slags type spørsmål ville du ha stilt for å få elevene til å reflektere over dette med avsender?
 - b. Hvem er avsendere? Hva slags eventuelle interesser har avsenderne?
 - c. Hvordan går avsenderne fram for eventuelt å skape en relasjon til leseren? Evt overbevise?
- 6. Bruk av språklige virkemidler?
 - a. Fokuserte du noe på bruk av språklige virkemidler da dere jobbet med tekstene i timen?
 - i. Hvis-ja. Hva var eventuelt målet med å se på de språklige virkemidlene?
 - ii. Fokuserte du noe på samspillet mellom bilde og tekst?

Vedlegg 4:

Intervjuguide for pilotintervju, informant 2

Intervjuguide basert på en tekst om snus.

Generelle spørsmål:

8. Hva slags bakgrunn har du?
 - a. Utdanning
 - b. Yrkeserfaring
 - c. Antall år som norsklærer
9. Hva synes du er det viktigste at elevene skal lære i norskfaget når de går på videregående skole? Hva tenker du er hovedformålet med norskfaget?
10. *Valg av tekster når man jobber med kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst».* Hva slags type tekster tenker du at passer når man jobber med kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst» eller overordnet med temaet «kritisk lesing» i norskfaget?

Underspørsmål.

 - a. Sakprosa?
 - b. Skjønnlitteratur?
 - c. Er det noen typer for tekster som du tenker at det er vanskelig/umulig å arbeide kritisk med?
 - d. Hva slags tekster bruker du typisk når klassen skal jobbe med temaet?
11. Hva slags forhold har du til temaet «kritisk tenkning»/ «kritisk lesing»?
 - a. I norskfaget generelt, da på vg1?
 - b. Generelt i skolen?
 - c. Hvor mye jobbet du med dette på Vg1?
12. Hva tenker du om innføringen av kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst»?
13. Hva slags forhold har du til kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst»?
 - a. *Ser du nokre utfordringer med dette teamet osv*
 - b. *Kor mykje vekt legg du på dette temaet i undervisninga di?*
 - c. *Likar du å undervise i dette teamet?*
14. Hvordan tenker du at man kan gjøre for få elevene til å se relevansen mellom det de lærer om kritisk lesing i norskfaget med deres egen hverdag?

Spørsmål rettet mot den spesifikke teksten:

7. Kan du peke på noen sentrale elementer i teksten(e) som gjorde at du valgte å bruke akkurat denne teksten da du og klassen jobbet med kjerneelementet «kritisk tilnærming til tekst»?
8. Hvordan vil du bruke/brukte du teksten i undervisningen for at elevene skal lære seg å lese tekster kritisk? (overordnet spørsmål)
 - a. Hva var opplegget rundt?
 - b. Hvordan startet du med å jobbe med tekstene?
9. Hva i tekstene ønsker du å vektlegge/hva i tekstene vektla du mest?

10. Hvordan vil du snakke om/jobbet med konteksten rundt tekstene? Hvordan vil du gå fram for at elevene skal forstå konteksten rundt tekstene?
 - a. Hva slags type spørsmål ville du eventuelt stille?
 - b. Valgte du å skille mellom kulturkontekst og situasjonskontekst?
11. Hvordan vil du gå fram for å få elevene til å forstå noe om avsenderen(e)?
 - a. Hva slags type spørsmål ville du ha stilt for å få elevene til å reflektere over dette med avsender?
 - b. Hvem er avsendere? Hva slags eventuelle interesser har avsenderne?
 - c. Hvordan går avsenderne fram for eventuelt å skape en relasjon til leseren? Evt overbevise?
12. Bruk av språklige virkemidler?
 - a. Fokuserte du noe på bruk av språklige virkemidler da dere jobbet med tekstene i timen?
 - i. Hvis-ja. Hva var eventuelt målet med å se på de språklige virkemidlene?
 - ii. Fokuserte du noe på samspillet mellom bilde og tekst?

Vedlegg 5:

Lydfil

Utskrift

Meg

Skal vi se, da har den begynt., Men bare begynner jeg. Hva slags bakgrunn har du? Og da er det mest sånn først.

Informant1

De funker jo bra.

Meg

Er det utdanning, så kan du si noe om det.

Informant1

Jeg har gått på lektorprogrammet på Universitetet i Oslo. Og det er vel det. Jeg tok Norsk og historie der. i Norsk norskdidaktikk.

Meg

Ja ja var du ha master i? Ja hva fokuserte du på, hva skrev du master om?

Informant1

Da skrev jeg om retorikk så da var det hvordan elevene vurderte i sin egen bruk av retorikk, så jeg filma elever og så Analyserte de seg Selv hvordan de brukte retorikk i presentasjoner. Da er fokus på det.

Meg

Ja bruk av retorisk appellform for eksempel da ja ja? og så er det yrkeserfaring. Altså hvor mange år har du jobbet som lærer?

Informant1

11 år

Meg

11 år ja mm. Og på hvor mange skoler?

Informant1

3 ulike skoler, en ungdomsskole og så 2 videregående skoler.

Meg

Ja, hvor lenge har du jobbet i videregående?

Informant1

10 år.

Meg

Antall år som norsklærer? Ja, du har alltid hatt Norsk? Ja, hvilke trinn på videregående er det du har undervist mest i

Informant1

Nei, det er veldig.. . Kanskje mest vg3 tror jeg.. Det varierer jo fra år.

Meg

Til år.Ja em så er det litt sånn om kjerneelementet da. Hva synes du? Eller første spørsmålet neste spørsmål er, hva synes du er det viktigste at elevene skal lære i norskfaget når de går på videregående skole? Hva tenker du er hovedformål med norskfaget på videregående da? Ja, det er liksom.

Informant1

Jeg tenker jo at kanskje 2 ting.. det ene er jo er litt sånn kommunikasjonsferdigheter sånn generelt tenker jeg kanskje er grunnelement i Norsk, og at de lærer seg å kommunisere på en funksjonell måte, både skriftlig og muntlig egentlig, men nå er det også, men det er jo også like viktig den derre.. Leseferdigheten sånn generelle leseferdighet og kunne orientere seg i tekst. Ja, og det er jo kjempestort. Det favner jo alt mulig rart. Men ja.

Meg

Ja, nå går vi inn på det etter hvert da. For ja, kanskje. Spørre litt mer konkret, du mener leseferdigheter?

Meg

Hva legger du liksom i leseferdighet og hva slags type tekster tenker du på en måte?

Informant1

Jeg tror ikke det er så viktig at det er en spesifikk type tekst, men at de klarer å tilpasse seg at da tror jeg at det er viktig i norskfaget at de leser såpass variert av det er en ferdighet de tar med seg at de kan lese ulike typer tekster.

Meg

Ja, og så er dette med valg av type tekster da når du jobber med kjerneelementet kritisk tilnærming til tekst. Jeg vet ikke hvor mye du har vært inne på det når du har undervist i Norsk på vg1, for du har undervist et år i ny læreplan, ikke sant?

Og så har du undervist mest i gammel læreplan? Ja, men du kjenner til kjerneelementene? Slags type tekster tenker du at passer når man jobber med kjerneelement kritisk tilnærming, til tekst eller overordnet med tema kritisk.

Lesing i norskfaget Og tenker jeg sånn.. ja kan jeg si sånn generelt da? Hva slags type tekster tror du man kan jobbe kritisk med?

Informant1

blitil tekst altså, nå har jeg bare hatt ett år med det sånn spesifikke læreplanmålet, men jeg tenker at det kan være alle typer tekster det kan hende de læreplanene har tenkt spesielt på. Hmmm tekster der de skal åpne.. ja sånn type reklame, taler, politiske tekster. Jeg tenker man kan ha en kritisk tilnærming til Noveller og dikt og Alle typer tekster.

Meg

Ja, for det er liksom for eksempel nevnte du sakprosa, ikke sant? Du nevnte spesifikt reklame og taler. er det noen andre typer sakprosa tekster du tror man tenker man kan jobbe kritisk med. Eller som du har jobbet kritisk med i undervisning, for eksempel?

Informant1

Ja vi jobber jo. Det er jo egentlig det vi gjør i norskfaget uavhengig av den nye læreplan, egentlig. Vi jobber jo med avisartikler kronikker, debattinnlegg. Vi har jo hatt retorikk i mange år. Det er jo en kritisk tilnærming. Retorisk analyse er jo en kritisk tilnærming til tekst. Er det ikke det?

Meg

Ikke det. Det er jo det kan man jo si, men skjønnlitteratur... du nevnte noveller når du hadde VG1 i forrige skoleår. Var det noen skjønnlitterære tekster som dere på en måte dere leste kritisk?

Informant1

Ja, det spørs jo hva man legger i, men vi hadde den derre. Vi brukte lang tid på en roman og den har en lang tittel "Bli hvis du kan reise hvis du må".

Meg

Ja den ja

Informant1

Den brukte vi en del tid på. Og leste i klasserommet, og hadde og diskuterte da. Ja, men, jeg vet ikke helt. Jo, det er jo en kritisk tilnærming til..

Meg

var det noen spørsmål? Sikkert noen spørsmål til elevene, for eksempel i klasserommet eller på en vurdering eller et eller annet sånn der man liksom der de måtte leste litt.. ofte må man lese med og mot en tekst, ikke sant? Skjønnner....?

Informant1

Ja, ikke sant? Ehmm, hmm..

Meg

Var det liksom spørsmål, kan du huske at dere snakka liksom litt om. Hadde du noen spørsmål eller snakket dere på måte om noe i den boka sånn.. var dere liksom litt kritisk der. Stilte du noen kritiske spørsmål om boka som fikk elevene til å reflektere rundt Litt rundt det?

Informant1

Jeg tenker nok på det med skrivestil.

Meg

Skrivestil eller?

Informant1

Tenker jeg, det er jo lenge siden.

Meg

Det kan være vanskelig å forklare da, men Det er egentlig Noe du skal forklare, men ja, liksom.

Informant1

Vi har jo hatt om det. Det er jo bare så lenge siden vi hadde Det prosjektet, men jeg husker vi hadde de leste jo kapittel For kapittel, og da er det jo alt fra hva slags inntrykk får du av denne personen? Til spørsmål som hvordan, hva synes dere om måten forfatteren beskriver dette på, synes dere denne, hva tror dere denne karakteren føler? Synes du forfatteren har skildret det på en god måte her, er det andre måte..? Det er jo en Kritisk tilnærming til skrivemåte tenker jeg.

Meg

Ja ja, og så neste er det noen type tekster....tekster som du tenker at det er vanskelig eller umulig å arbeide kritisk med.

Informant1

Nei.

Meg

Du tenker man kan jobbe kritisk med alle type tekster?

Informant1

Ja.

Meg

Hva slags type tekster bruker du typisk når klassen skal jobbe med tema eller tema Kritisk tilnærming tekst da?

Informant1

Igjen da, så er det jo jeg.. Jeg Har bare hatt ett år med den nye læreplanen. Ehh. Hva var spørsmålet igjen?

Meg

hva slags type tekster bruker du typisk eller bruker type eller.. Bruker du typisk når du og klassen skal jobbe med tema kritisk tilnærming, til tekst eller kritisk lesing da?

Informant1

Når vi hadde det det året, så hadde vi ikke kritisk tilnærming.. Vi hadde ikke en periode med det spesifikt som temaet. Det gikk egentlig gjennom hele året til de forskjellige tekstene vi leste. Vi har ikke fremhevet det som et. Sånt, nå jobber vi med kritisk tilnærming. vi gjør det litt sånn underveis og la det inn som et sånn kompetansemål, men de fleste tekstene vi jobber med underveis egentlig.

Meg

Mm ja så det er liksom ikke. Noe sånn? Det var ikke noe. Det var ikke sånn at det var noe typiske tekster. Du tenker liksom ikke at dette her er noe jeg skal jobbe. Dette er en type tekster Jeg tenker at vi bruker når vi jobber med kjerneelementet, liksom du tenker at man kan jobbe kritisk med alle tekster uavhengig av?

Informant1

Ja, jeg tenker litt sånn ja.

Meg

Ja, du har ikke liksom.. du har ikke. Du velger ikke tekster basert på kjerneelementet? du tenker at man heller kan putte kjerneelementet inn der det passer seg liksom. Ja, ja ja, men da har jeg.

Informant1

Ja..

Meg

forstått hva du mener, og så er det litt mer. Hva slags forhold har du til kritisk tenkning eller kritiske lesning i norskfaget generelt da på VG1 da?

Informant1

Det er jo også en av de viktigste grunnene til at de går på skolen, tenker jeg Er det å forholde seg kritisk til tekster Og nå glemte jeg spørsmålet igjen, hva? Slags forhold jeg har til?

Meg

Ja, hva slags forhold har du? Ja, liksom? Ja vanskelig ord da, eller uttrykk. Men altså, hva type forhold har du til tema kritisk tenkningen i Norskfaget generelt da på vg1?

Informant1

Nå har jeg i hvert fall litt sånn uavhengig av de nye kompetansemålene. Jeg synes jo retorikk er liksom et kjempespennende tema i alle trinn på vgs og der er det jo. Der er det jo det vi gjør egentlig analyserer, stiller spørsmål til hva teksten gjør, hvordan prøver teksten å overbevise deg.. Så jeg vet ikke hva slags forhold det er. Jeg synes det er viktig.

Meg

Ja og så neste da er hva slags forhold har du til dette med kritisk tenkning... Kritisk lesning i for eksempel i andre fag du har da, for du har. Jo historie, ikke sant?

Informant1

Ja og der også er det jo viktig. Kjernen i historie er jo kildekritikk egentlig. Det er jo det historie bygger på så veldig mye av historien handler jo om å forholde seg til kilder sammenligne kilder. Hvorfor skriver denne kilden på denne måten, mens den andre fremstiller det på en annen måte? Ja egentlig.... både i historie og Norsk er jo det et viktig element ja

Meg

Takk ja så det er liksom ikke. Ja, det er en viktig del av. Historiefag også.. neste, hvor mye jobbet du med dette På vg1? Det har jo du egentlig sagt da men..

Informant1

Ja, jeg tenker å jobbe gjevnt med det hele tiden, fordi det. Er en grunnleggende. Del av norskfaget, så er det noe som går igjen hele tiden, egentlig.

Meg

Neste ja, hva tenker du om innføringen av kjerneelementet Kritisk tilnærming til tekst?

Informant1

Ja det er jo bra det, men vi har jo gjort det før.. Fordi at. Ehh.. nå er det lenge siden jeg leste akkurat den læreplanen. Det burde jeg jo ha gjort før jeg Kom hit.

Meg

men det spiller ikke så mye rolle. Ja, det er bare.

Informant1

Men det er lissom ehh. sånn som det elementet der da føler jeg litt sånn at man setter nye ord på ting man egentlig har tenkt at Det er veldig grunnleggende i norskfaget i utgangspunktet. Jeg tenker vi har jobbet med kritisk tilnærming før kanskje bare ordlagt det på andre måter, for eksempel gjennom at vi sier at vi jobber med retorikk. Det er jo...

Meg

Jo ja ja, men det er bare at. Man liksom tydeliggjør det litt mer. Ja ja. Og så litt mer sånn generelt sett. Hva slags forhold har du til kjerneelementet Kritisk tilnærming til tekst. Ser du noen utfordringer med dette tema?

Informant1

Noen utfordringer med tema?

Meg

kritisk tilnærming til tekst eller ser du noen utfordringer med kjerneelementer kritisk tilnærming, til tekst eller kritisk lesning da? Er det noen utfordringer Ja med å jobbe med det tema i norskfaget

Informant1

Tja ja. Ble litt usikker, for det er jo selvfølgelig det er jo som i et vanlig klasserom, så vil det alltid være, men jeg vet ikke om det er utfordringer spesielt knyttet til tema om at dette tema skal være mer utfordrende enn andre. Det kommer litt an på hva slags tekster man jobber med da noen tekster er mer utfordrende enn andre tekster det er det jo.

Informant1

Meg

Er det noen typer tekster du tenker at er mer utfordrende å lese og jobbe kritisk med enn andre?

Informant1

Jeg tror tekster som tar for seg ting som kan være litt sånn betent i klasserommet kanskje.. hvis det er visse temaer som.

Informant1

Må bare komme på et eksempel. Men det Er 2 typer temaer det ene er temaer som kan berøre ting de opplever i hverdagen. Sånn rus eller vold i hjemmet eller sånne ting kan være vanskelig, men også ting som tar for seg temaer som At det fort kan bli en litt vanskelig diskusjon rundt. For eksempel hvis det er noen i klasserom som har veldig sterke meninger om innvandring, og så tar vi opp en Det har jo skjedd at vi tar opp en tekst der hvor noen politikere snakker om det temaet, og så skal vi ha en kritisk tilnærming til det. Og så våkner det opp en debatt i klasserommet som kan Være utfordrende å forholde seg til, det er jo Noen som har litt bestemte meninger? Ja det er det jo mange av ja.

Meg

Ja, hvor mye legger du vekt på dette temaet i undervisningen. Du egentlig nevnt før igjen men.

Informant1

Ja nei, jeg synes det er viktig og Kanskje særlig viktig i sånne situasjoner der det blir. Der det er utfordrende temaer.

Meg

Hvorfor tenker du det egentlig? Hvorfor? Hva er grunnen til det?

Informant1

Fordi litt fordi at da sånn som i norsken, så er det litt med det å lære elevene at det her handler ikke om hva du mener. Men det handler om å forholde seg til teksten som tekst, og det at elevene skal lære at... Og ok, hva er det denne teksten Prøver å si og hvordan prøver teksten og si det uten å blande inn egne følelser og meninger. Det tror jeg er ganske viktig lærdom og det Er kanskje ekstra viktig med betente tekster, for da er Det en vanskelig.

Meg

Ja, ikke sant? Ja liker du undervise i dette temaet?

Informant1

Ja

Meg

Ja hvorfor det?

Informant1

Jeg tenker nummer en. Det er riktig ja, og fordi det er gøy da og igjen da særlig for hvis særlig fordi man kan ta fram tekster der elevene engasjerer seg litt. Da kan man jo ha morsomme diskusjoner i klasserommet. Det gjør det litt mer spennende.

Meg

Ja og så sist liksom litt siste, litt sånn generelle spørsmål før vi går videre til tekstene. Hva tenker du at man kan gjøre for å få elevene til å se relevansen mellom det de lærer om kritisk lesing i norskfaget og med deres egen hverdag? Altså utenfor klasserommet, da?

Informant1

Jeg tror, man må være nøye med å ha aktuelle tekster. Mhm, sånn som når det er valg at. Man velger tekster som er knyttet opp til del At man velger tekster som handler litt om ting som de Kan engasjere seg i hverdagen.

Meg

Men for eksempel, men hva med hvis du for eksempel velger tekster som er litt Gamle, som for eksempel en reklame.

Informant1

Jeg må passe på parkeringa.

Meg

altså eksempel en sånn reklamefilm eller ikke reklamefilmen, men en reklameplakat fra nittenseksti liksom.

Informant1

Ja, det er jo også relevant på mange måter, da vi setter jo ting litt sånn i Da kan du jo.. Litt sånn.. For du tenker hvordan det kan aktualiseres for deres hverdag?

Meg

Ja...

Informant1

Ja da kan man jo stille spørsmålet dere, hva er det som har endret seg? Hva synes dere om denne måten å Reklamere det på. Kunne vi gjort det i dag? Hvorfor? Hvorfor ikke?

Meg

Såne ting liksom ser noen paralleller til Dagens samfunn. Ja , da er det neste da. Tekstene da. De tekstene, de ble brukt samtidig, ikke sant?

Informant1

De kunne velge ja.

Meg

De kunne velge.. for da var det.. var det.. Da kan jeg først stille noen generelle spørsmål da. Kan du peke på noen sentrale elementer i ved tekstene som gjorde at du valgte å bruke akkurat disse tekstene da dere jobbet med kjerneelementet kritisk tilnærming til tekst?

Informant1

Ja, hvorfor vi har valgt akkurat de Tekstene der.

Meg

Eller hvorfor du valgte akkurat de 2 tekstene her?

Informant1

Det skal jo. Altså når man velger Tekster, så skal det jo være en Sønn balanse fordi de skal skrive om den her. De har skrevet en analyse, så det må jo være en type tekst som de lett kan se budskapet. Hva er det reklamen prøver å si og samtidig kunne skrive nok, så det må være nok å ta tak i. Det er nok i stor grad tenkt.

Informant1

Hva er det elevene klarer å skrive om? Og så ser jeg. Er det noe å ta tak i her å bruke for her er det jo retorikk da. Prøver de å overbevise, bruker de tydelige strategier for å overbevise Oss om.. Så det er jo også tenkt litt på. at her er det. Noen tydelige strategier som eleven kan skrive om og da Noe av grunnlaget

Meg

Ja. Hvordan, altså hvordan brukte du tekstene i undervisningen for at elevene skulle lære seg å lese kritisk, altså hva var opplegget rundt de 2 tekstene her da?

Informant1

Vi har sett på en del reklamer Fra før De har hatt om det i en lang periode og snakket en del om Strategier de bruker i reklame for åOverbevise oss også de her spesifikke tekstene har vi ikke brukt like mye tid på, for det var det De skulle skrive om til vurdering. Ja, så de har vi.. den Dagen de skulle skrive om disse, så har vi hatt en sønn. Vi viste det frem, og så har de sittet i grupper og diskutert litt Og hva er det de prøver å si? Hva er det de gjør i reklamen? Og så har vi oppsummert littegrann før de satt seg og skrev

Meg

For det var Norskklasse du hadde i fjor, ikke sant? Hvordan startet du med å jobbe Tekstene. Du sa det litt før.. du begynte å jobbe med å vise andre reklamer, ikke sant? Ja, andre typer.. Ligner de liksom.. Var det sønne typer reklameplakater som det her liksom?

Informant1

Ja, men vi har også sett på filmer. Vi så på litt forskjellig, men det.. Men de gjør jo det.

Meg

Ja, hva i tekstene ønsker du å vektlegge? Hva i tekstene vektla du mest?

Informant1

Her har vi jo vektlagt dette med hva er det de spiller på. Spiller de på følelser spiller de på logikk eller spiller de på egen troverdighet? Det er de 3 tingene Vi har fokusert på.

Meg

Ja, på hele formen lissom. altså videre litt videre... litt til dette med kontekst. Hvordan vil du snakke om eller jobbet. Hvordan jobbet du med konteksten rundt tekstene? Hvordan vil du gå fram for å få elevene til forstå konteksten rundt disse tekstene da? Det er sånn, ja, men jeg regner med at man forklarer begrepet kontekst for elevene

Informant1

Vi gjør vi jo. Og det her er jo veldig sånn. Det har vi jo snakket litt om, men. Dette er veldig sånn tidløse tekster. Egentlig, men her så har vi jo snakket litt om at den er jo Utgitt i.. Den er jo tilpasset et Norsk publikum.

Meg

Den til Gilde lissom.

Informant1

Ja så det har vi snakket litt om. Vi snakker litt om tidspunktet de.. tidspunkt og publikum. Knyttet til kontekst. Em men de er jo veldig sånn generelle. den her også er jo veldig, og det er det flere av elevene som nevner, husker jeg i analysen at den er veldig sånn Tidløs,

Meg

Den til Nespresso.

Informant1

Ja samtidig så har vi snakket litt. Om at han george clooney er.

Meg

Ja er sånn.. hvem er publikum sånn? Kvinner, 40, 50 år kanskje? Ja eller sånn? Ja, synes han er kjekk.

Informant1

Kanskje ikke nødvendigvis en person som disse elevene, så det sier jo litt om hvem. Den retter seg mot da kanskje? Ja. Ikke sant

Meg

Hva slags type spørsmål vil du eventuelt stille da til elevene for å få dem til å selv for å få dem til å reflektere litt rundt dette med kontekst?

Informant1

Det er jo.. Tja. Det blir litt. Usikker på hva slags spørsmål vi stiller for å... det blir jo litt sånn den der kommunikasjonsmodellen, kanskje da at vi.

Meg

Kommunikasjonsmodell?

Informant1

Altså sånne enkle spørsmål. Det er jo kanskje en litt enkel tilnærming til det der. Når ble den publisert? Hvorfor ble den publisert da? Hvor ble den publisert em? Hvem er det som har laget den? Er det noe spesielt som har skjedd i den tidspunktet. Ja, hvilken kultur?

Meg

Ja, for det fører meg videre til neste spørsmål. for det er valgte du å skille mellom.. Du snakket om kontekst. For når du snakket om kontekst og valgte du å fokusere på å få fram. For å få dem til å forstå dette skillet mellom situasjonskontekst og kulturkontekst? Var det noe du var inne på liksom?

Informant1

Ja, det var vi jo inne på.

Meg

Ja for det er jo 2 ulike kontekster.

Informant1

det er jo for såvidt den her et eksempel på da, fordi det er Gilde. litt mer Norskretta enn den andre som er litt Like knytta til kultur kanskje. Den er jo også.

Meg

Jo det kan man jo si. Men var den for eksempel laga. Jeg har ikke sett den før. Den fra Gilde.. Den plakat, som sikkert man så i en avis, og så som kanskje ble laget i forbindelse. Et eller annet da.

Informant1

Ja, når jeg ser på denne reklamen...

Meg

Jeg vet at Gilde har laget sånne kampanjer. sånne reklameplakater i forbindelse med for eksempel diskusjonen rundt kjøttforbruk og sånt Da, ikke sant?

Informant1

Ja ja.

Meg

Gressetere. Det er en annen.

Informant1

Det husker jeg at vi diskuterte, men det var i forbindelse med en annen. Det var burger king reklame eller sånn som prøver å rettferdiggjøre seg selv eller. Men det blir ikke så aktuelt her Men vi De er veldig fokusert på i reklamen at det er ren mat og 100% skinke, og det taler jo veldig til nå Med fokus på. Det kostholds fokus da. Men ja, vi har hatt et skille mellom kultur og situasjon. Det har vi jo.

Meg

Ja, for den her for eksempel.. Den her til nespresso. Var det liksom diskusjoner rundt dette med hva slags kultur reflekterer dette?

Informant1

Ja, det snakket vi ikke så mye om, altså. Det kunne vi gjort.

Meg

Ja ja fordi ja det. Men da går vi videre til neste. Hvordan vil du få fram for å få elevene? Hvordan gikk du fram? Veldig dårlig språk jeg leser her.. ville gå fram for å få elevene til å forstå noe om avsenderne?

Informant1

Ja, der har vi jo. Igjen, fordi det er jo appellformen vi har fokusert på i den oppgaven der og med avsender, så er det jo det etos perspektivet vi. Har hatt på der. vi har snakket en del om at begge disse 2 avsenderne er kjent hvert fall merkene de representerer da, er kjente fra før, og da ligger de i helt annen type arbeid i det fordi vi kjenner dem. Særlig Gilde da. Det snakket vi jo også litt om.. at vi tror ikke Gilde har vært ovenfor En sånn skandale, eller Et eller annet, de må rette opp i eller de. Kan spille på en allerede Ok Etos

Meg

Så er det sånn bilde av en bonde, liksom.

Informant1

Ekte bonde med Norsk strikk og

Meg

Ja sånne ting, yes, men har du liksom diskutert noe om dette med makt? Altså maktforholdet mellom avsender da som da gilde og nespresso og mottaker. var det noe du diskuterte liksom om Maktforholdet som kanskje kom fram?

Informant1

I den forbindelse her gjorde vi ikke det. Ja altså ja.

Meg

Liksom om det å kunne skinne gjennom at det... var at at de på en måte hadde... det kanskje ligger litt i at de er kjente merkevarer da.. det ligger jo litt at de har makt. Var det en diskusjon liksom at.. at de på en måte... du snakket litt om det da, men begge 2 er kjente merkevarer. Mm var det, og det på en måte kan representere en form for makt. Var det noe som kom fram?

Informant1

Ikke selve maktbegrepet. Vi tematiserte ikke det så mye.. at den... selv om det ligger litt i den der når vi snakker om avsender og hva slags teknikker de trenger og ikke trenger å bruke. Fordi vi snakket jo litt om det, men bare du ser den logoen, så får man jo assosiasjoner og vet mye om avsender som gjør det lettere for dem å. Og ja må liksom da.

Meg

Du snakka ikke om at det liksom kan symbolisere en form for makt da?

Informant1

Ikke selve ordet eller ja.

Meg

Nei, nei.

Informant1

På en måte, men ikke likevel. Vi har ikke tematisert det spesielt.

Meg

Ikke konkretisert det nei. ja, hva slags type spørsmål vil du ha stilt eller stilt for å få elevene til å reflektere rundt over dette med avsender?

Informant1

Ja der igjen er det jo. Altså hvem.. i første omgang. Hvem er avsender egentlig? Hva vet vi om avsender fra før? Hvilket forhold har dere til avsender? Er det positive assosiasjoner? Er det negative assosiasjoner? Hvorfor tenker dere det? før vi begynner å lese reklamen da

Meg

Ja altså innledende etos på en måte.

Informant1

Ja, og så er det jo naturlig en sånn retorikk og snakke litt. Når du har sett reklamen har du et annerledes inntrykk av avsender eller, og hvorfor har man det? Ja.

Meg

Sånn liksom. Ja, snakket du litt om eventuelle interesser avsender har?

Informant1

Ja, det gjør vi jo. Det er jo, eller i reklame forbindelse da. Hva er det avsender vil? Emmm. og det må vi bruke litt tid på, fordi det er ikke alltid så lett å formulere for dem.

Meg

Forstår elevene liksom at..? har du inntrykk av når du jobber med dette med interesser, for eksempel med reklame da som er typisk.. Det er typisk at man bruker reklame eller analyse og reklame. Typisk at man analyserer reklame som disse bildene her da. Da har du altså hvordan.. hva slags erfaring har du med hvor mye elevene forstår dette med interesser En avsendere har?

Informant1

Nei, jeg synes ofte sånn Som med den reklamen her er det nok mange elever som ville ja. Gilde er opptatt av At vi skal spise ren Mat.

Meg

Ja litt sånn ja.

Informant1

Det er det de vil si, og så prøver vi å snu til at ja, er det egentlig det som er den grunnleggende interessen? Er det ikke litt mer kynisk enn det. Å snakke litt om det da at det er vel et salgønske her og?

Meg

Ja de. Du har inntrykk av at de At de ikke helt klarer Liksom å gå mer, så de bare Analyserer på, de toucher liksom bare overflaten. De går ikke noen grundigere inne på analysen. De ser ikke liksom. De ser ikke noe... De analyserer ikke noe mer Hvorfor det, de.. Tenker. De bare. De forstår det bokstavelig det som står der, ikke sant? Tenker informasjonsplakat. De forstår ikke at det er et virkemiddel for å..

Informant1

Ja, det er noen som er litt der, ja.

Meg

de forstår liksom ikke målet med.. Ja nei, det er interessant. Da for at det er jo ja. Det er noe forskning har vist for så vidt at unge ungdommer ikke forstår det, at det er en interesse. At de tenker at det er informasjon, ikke sant? De forstår Ikke at det egentlig er.. Den informasjonen er liksom et sånn virkemiddel.

Informant1

Ja, ikke sant?

Meg

For å overbevise "kjøp produktet vårt" Ja, har du liksom.. Fikk du elevene til å se litt på hvordan avsenderen gikk fram for å skape en eventuell relasjon til leseren, eventuelt overbevise leseren da?

Informant1

Det gjør vi jo gjennom Å se på virkemidlene.. Hva slags ord bruker de, og det er jo. Sånn som her da at de spiller veldig på de norske verdiene, med at de bruker strikkegenser altså, det er jo et forsøk på å skape relasjon til.

Meg

Ja, det blir liksom bruk. Den til Gilde. hva med den til espresso, snakket dere noe om det her? Hva slags virkemidler brukte de for å skape en... hvordan gikk avsenderen fram her for å skape en relasjon til leseren?

Informant1

Snakka litt om han.. at han virker jo veldig sånn tilfreds.. altså de prøver å bygge en god stemning rundt, og så er det som du sier i stad. De bruker en person som den som reklamen er rettet mot kanskje har et forhold til de har sett han i filmer synes han er litt kjekk. Og ville ha det han har der da.

Meg

Ja, ikke sant? Ja og så et siste spørsmål som handler om språklige virkemidler. Det er jo mest i den her da den fra Gilde men det er jo også for så vidt den til nespresso.. Fokuserte du noe på bruk av språklige virkemidler? Da dere dere jobbet med teksten i timen?

Informant1

Ja, det gjør vi jo. Ja, det er jo.

Meg

Var de noen konkrete..

Informant1

Nei, det handler om.. prøver å få dem til å lese. For mange er jo veldig fokusert på bildet, og det er det de skriver mest om. Og fokusert på særlig den her da.. Og lese teksten som er under. Hva er det egentlig? De bruker ordtak og her, så spiller det jo på. 100% bakdel 100% skinke ja

Meg

Litt sånn. Det er det. Det er ingen fordeler med skinken vår, ikke? Sant litt sånn ja.

Informant1

Ikke sant og gjentakelser, og de gjentar seg selv og ja

Meg

Har du.. fikk du dem til å forstå dette med målet med de språket virkemidlene?

Informant1

Ja, det er det igjen da, det er jo det vi fokuserer på. Det er jo det som er hele greia at de skal forstå at disse virkemidlene brukes for å overbevise oss, og noen klarer det. Det er jo de gode, men mens andre ramser opp virkemidler de har sett uten å klare å sette det i den konteksten.

Meg

Hvordan gikk du? Gikk du.. prøvde du liksom å prøve å få disse elevene som ikke forsto dette med målet.. altså prøvde du å få de elevene som ikke forsto målet til å forstå det. Altså hvordan gikk du fram da?

Informant1

Vi begynner jo med hva er budskapet. Prøve, og det gjorde vi med de andre reklamene og.. snakket veldig mye om det, og først at det viktigste gjennom analyse og når du begynner med reklamen er å spikre den. Hva er det de vil og alt annet er underordnet det. Så når du skriver en analyse så er det ikke vits å skrive om virkemiddel generelt. Det skal være underordnet målet til reklamen. Det snakker vi jo veldig mye om og jobbet mye med å få tak på budskap. Em men ja.

Meg

Ja altså først forstå. Hva målet med denne reklameplakaten til Gilde for eksempel og så Se på, hvordan bruker man språklige virkemidler for å få fram det på en måte?

Informant1

Man gjør det.

Meg

Fokuserte du noe på samspillet mellom bilde og tekst?

Informant1

Ja, det gjør vi jo, men ikke så mye i den sammenhengen der altså. Men det er jo det er jo en sammensatt tekst og. Det er jo. Em vi snakker om hvordan teksten spiller samme bildet eller underbygger eller forsterker eller...

Meg

På hvilken måte.. For at det med Gilde, for eksempel da hvordan Men altså hvordan gjorde du det der? Det var jo et år siden, eller?

Informant1

Ja.

Meg

Du husker kanskje ikke men...

Informant1

Det er lenge siden, men det blir sånn generelt da, så blir det jo at de må jo snakke om det de ser, eller hva er det man ser først? Hvilken rolle har bildet egentlig? Kanskje som flere av elevene ofte sier, da er jo at bildet har den rollen å skape blikkfanget, og så drar det blikket videre til å det er teksten Underbygge det bildet sier.

Meg

Ja...Ja, det kan jo både.. Altså bilde kan jo både, bilde og tekst kan jo både forsterke hverandre og motsi hverandre på en måte. Men ja jess. Ja greit, men jeg kan ta et siste spørsmål. Denne her til nespressoreklamen. Da, det har jo vi ikke gått så mye på for så vidt da. Men var det noe der med bilde og tekst som dere snakket om?

Informant1

Ja, det her er det jo ikke så mye tekst, og spørsmålet da er da må man jo bruke mer tid på bildet. Hva er det egentlig bilde sier? Vi begynner ofte med bilder, fordi det ofte er blikkfanget. Det er jo det første du ser og som kommuniserer først. Og så jobber vi videre med hvordan teksten spilleren på det.

Meg

Ja bra da tenker jeg at vi er ferdig.

Vedlegg 6:

Lydfil

Utskrift

00:00:00 Meg

Hmmm. Jeg tar opp på båndopptaker. Jeg tar ikke opp på Teams for lettere å transkribere. Greit, ok, da.. Du sendte meg jo den artikkelen som jeg har lest. Og så kommer jeg til å stille noen spørsmål. Det er liksom todelt da, først så stiller jeg spørsmål generelt sett om norskundervisning, og så kommer jeg til å snakke litt om den spesifikke teksten. Ja ja greit så da begynner jeg med liksom litt sånn. Ja litt sånn generelle spørsmål. Det ene spørsmålet er. Hva slags type bakgrunn har du? Og da tenker jeg liksom litt på sånn som for eksempel utdanning, yrkeserfaring og antall år som norsklærer?

00:00:54 Informant 2

Ja ja. i så fall så er jo jeg er utdannet lektor med mastergrad i historie, religion som andre fag og Norsk som tredje fag. Så jeg har 60 studiepoeng i Norsk da, og så har jeg undervist Norsk. Skoleåret som var nå er vel det tredje året jeg har hatt Norsk som undervisningsfag. Så ja. Så hovedvekten i den faglige bakgrunnen er jo innenfor historiefaget da.

00:01:26 Meg

Bra og så er neste spørsmål, hva synes du er det viktigste at elevene skal lære i norskfaget når de går på videregående skole? Hva tenker du at er hovedformålet med norskfaget da sånn generelt?

00:01:42 Informant 2

Oi for et stort spørsmål. Altså, jeg er veldig tilhenger av denne tanken om at norsk er et danningsfag da. Det er ikke nødvendigvis sånn helt konkrete ting, altså en spesifikk ting man skal lære i norskfaget, men det handler om på en måte å utvikle hele mennesket da. Men hvis jeg da likevel skulle ha valgt. Jeg skal.. peke frem en ting.. hente fram en ting, så ville jeg kanskje.. Ja, jeg tror kanskje dette her med kritisk tilnærming til tekst er noe av det aller viktigste da Det er jo på en måte altså.. Det handler ikke bare kritisk tilnærming til tekst, men bare en kritisk tilnærming generelt fordi vi er i et informasjonssamfunn der det fryktelig lett å gå seg vill i informasjonen. Og ja liksom å stole på på kilder, rett og slett fordi det du har

tilgjengelig der og da, og det å kunne orientere seg i tekst og være kritisk til de kildene du møte. Det er jo kjempeviktig. Det er som en linje mellom Norskfaget og historiefaget da sånn sett.

00:02:53 Meg

Bra.. Ja, bra og så er det litt sånn generelt sett. Da går vi litt mer inn på tekster, og da er liksom hoved...

00:03:04 Meg

Ja, det er et underspørsmål da, men hovedtemaet er liksom valg av tekster når man jobber med kjerneelementet kritisk tilnærming til tekst. Hva slags type tekster tenker du at passer når man jobber med kjerneelementet kritisk tilnærming til tekst eller overordnet med tema kritisk lesing i norskfaget?

00:03:27 Informant 2

Altså kritisk, da kan man jo ha en kritisk tilnærming til nær sagt alle typer tekster, så det kan jo være ganske så mye rart. Jeg tror det jeg har valgt ut mest i år når jeg har arbeidet. Det er noe altså type kronikker eller.... ja ulike sånne tekster som bør være nokså tilgjengelig for elevene som følger debatter som skjer i samfunnet da uten at jeg kommer på et konkret eksempel akkurat nå da, annet enn det som jeg har sendt til deg angående snusmiddel. Det er jo noe som berører elevene, kanskje ikke så mye vg1-elevne for jeg håper, men noe som de er klar over i allefall. Og det er på en måte se hvordan ulike aktører prøver å påvirke oss i det offentlige ordskifte. Det er jo Noe av det mest aktuelle da. Men også andre ting har brukt, for eksempel hvis jeg klarer å komme på noe da. Denne boka Third culture kids. Jeg vet ikke om du har hørt om den, men..?

00:04:38 Meg

Jeg har også brukt den i undervisningen, ja.

00:04:40 Informant 2

Ja, den ble brukt i undervisningen, ja. Mer konkret når vi hadde om dette her med med kulturer og kulturmøter, som også er en del av vg1-læreplanen, men der får jo også elevene møte, altså helt andre perspektiver enn det i alle fall de aller fleste i klassen har da, og det er jo også en type kritisk tilnærming til tekst, ikke sant, som prøver å forstå andre sine synspunkt tenker jeg da.

00:05:05 Meg

Ja, og så er det sånn underordnet her da, fordi at du var liksom litt inne på det når du snakka om dette med kronikker men... For eksempel dette med når du skal typisk da, for det virker som når du snakker om kritisk tilnærming til tekst tenker du ofte på sakprosa, men hva med typisk skjønnlitteratur? Har du brukt det liksom når du skal jobbe med tema kritisk tilnærming til tekst eller du. Har du tenkt noe på dette med kritisk lesing når du har jobbet med skjønnlitterære tekster i Norsk vg1 da?

00:05:36 Informant 2

Ja ja, absolutt.. Har jo brukt mye skjønnlitteratur sånn sett, og det er jo ikke sånn at skjønnlitteratur og saklitteratur er 2 helt adskilte emner heller. Du kan lære mye som... altså som kan hjelpe deg med å lese saklitterært tekst.. sakprosa kritisk ved å lese skjønnlitterære tekster og motsatte, og for så vidt, tenker jeg, men. Ja for å gå tilbake igjen til det med kulturmøter, for eksempel da. Der leste vi jo tekster fra Third Culture Kids, ikke sant? Som heller mer mot sakprosa da. Ja, men vi leste også en del skjønnlitterære tekster som skulle hjelpe oss til å på en måte forstå kulturmøter fra flere perspektiv. For eksempel denne "skolegutt"-novellen. Jeg tror du kjenner til...

00:06:26 Meg

Ja, vi brukte også den boka i undervisningen. Em ja.. for hvordan tenker du at man for eksempel kan kritisk.., Altså hvordan tenker du at man kan lese en skjønnlitterær bok kritisk, eller en skjønnlitterær tekst kritisk da?

00:06:48 Informant 2

Det er store spørsmål. Nei, altså, det handler jo.. Det å lese skjønnlitteratur., det er jo på en måte å ta andre sitt perspektiv på det også. Det er veldig lett å se andre perspektiver når vi leser saklitteratur, sakprosa, men i skjønnlitteratur, skjønnlitterære tekster, så kan en jo også, ikke sant ta andre sitt perspektiv sette seg inn i noen andre sin verden, og skjønnlitteraturen er kanskje bedre til å formidle et annet perspektiv enn sak litteraturen på mange måter, Fordi altså fortellergrep og lignende virkemidler som en bruker i en skjønnlitterær tekst, så jeg tenker jo at Nå hører jeg at jeg er litt vag sjøl, men jeg tenker at.. Ja, at ved å lese skjønnlitterære tekster, så kan jo også. Ja, bli bedre til å forstå andre sine synspunkter.

00:07:47 Meg

Ja..

00:07:48 Informant 2

Rett og slett.

00:07:49 Meg

Bra, da er det liksom videre, litt sånn underspørsmål igjen. Er det noen typer tekster som du tenker at det er vanskelig eller umulig å arbeide kritisk med?

00:08:24 Informant 2

Ingen jeg kommer på umiddelbart. For med alle typer tekster så kan en jo egentlig stille kritiske spørsmål om altså. Hva er det forfatteren prøver å få fram her? Hva slags emne er den, en prøve å sirkle seg inn mot her og på en måte.. Ja altså at det ikke skal være mulig å ha en kritisk tilnærming til en tekst det synes jeg høres rart ut. Da er jo selvfølgelig kritisk lesning også et veldig vidt begrep da. Men ja.

00:08:37 Meg

Men ja ja vi skal snakke mer om det etter hvert da. Men hva slags tekster bruker du typisk når du og klassen skal jobbe med tema da på vg1 da?

00:08:49 Informant 2

Kritisk tilnærming til tekst som tema altså? Ja, jeg tror kanskje jeg var innom det litt i sted at når jeg på en måte spesifikt har tenkt på forhånd at den økte eller denne uka eller denne perioden skal vi bruke til på en måte å arbeide med kritisk tilnærming til tekst. Da har jeg nok i stor grad brukt kronikker eller sammensatte tekster av typen reklamer eller lignende, eller (her forsvant informanten)

00:09:25 Meg

Der forsvant du.

00:09:39 Informant 2

Hallo?

00:09:41 Meg

Skal vi se. Jeg tror jeg skal prøve på nå... Jeg vet ikke om altså.. internett hjemme er egentlig veldig bra.

00:09:46 Informant 2

Problemet var på min side..

00:09:47 Meg

Ok ja, jeg tror egentlig internett... Ja, men ja, nå fikk jeg egentlig.. Du svarte for så vidt på den d-spørsmålet da. Hva slags type? Ja, hva slags tekster bruker du typisk når klassen skal jobbe med tema... Du var inne på dette med kronikker og sammensatte tekster, var det noe mer du ville si da?

00:10:08 Informant 2

Ja, nei, jeg skulle til å si at når jeg har jobbet med dette her som et separat emne på en måte så har jeg tenkt.. altså planlagt rundt dette emnet, så er det den typen tekster jeg har brukt gjerne, og så har jeg jo... Har vi på en måte hatt en kritisk tilnærming til skjønnlitteratur også, men da er det bare innenfor på en måte rammene av andre emner da. Ja så kan vi gå litt mer inn på dette med kritisk tilnærming.. kritisk tenkning og kritisk lesing og kritisk tilnærming sånn generelt igjen da.

00:10:36 Meg

Hva slags forhold har du til tema kritisk tenkning, kritisk lesing i dette kjerneelementet da?. Dem er på en måte underlagt dette kjerneelementet tenker nå jeg i norskfaget, generelt da på vg1..

00:10:53 Informant 2

Hva slags forhold jeg har til det? Jeg har jo.. Jeg sa vel i stad at jeg synes dette her med kritisk tilnærming er noe av det viktigste vi kan gjøre og det er jo noe som skyldes min egen bakgrunn. sikkert. At.. Jeg har jo.. Det er ikke så mange år siden jeg selv gikk på på universitetet, og jeg har historie som hoveddelen av bakgrunnen min, som er jo nokså fokusert på det her med det å gjøre gode kildekritiske vurderinger, for eksempel med Tone-, prinsippet eller noe sånt. Og på en måte det å prøve og utvikle elevene sin evne til å tenke kritisk, fordi det er jo det som er vært så mye snakk om de siste årene, på en måte hva som er viktig for å danne elevene til å bli gode medborgere, ikke sant? At det.. De må ha evnen til å orientere seg i den informasjonssamfunnet vi lever i. De må ha evnen til å kunne vurdere troverdigheten til ulike forfattere og objektiviteten og egnetheten til det de faktisk prøver å få svar på. Så det er jo på en måte ja, så det... Det er kjempeviktig er vel egentlig det som er tanken min da. Så har jeg selvfølgelig bare undervist vg1 Norsk ett år da.

00:12:22 Meg

Det viktigste er jo den nye læreplanen og flesteparten har jo da Ja maks 2 år da. Det er jo bare. Det er jo maks uansett fordi..

00:12:30 Informant2

Ikke sant.

00:12:31 Meg

Det jeg har lagt vekt på er den nye læreplanen uansett, og så er det spørsmål igjen, hvor mye jobbet du med med dette kjerneelementet? Eller dette temaet og kritisk tenkning I eller på vg1 da?

00:12:48 Informant 2

Vanskelig å gi en sånn veldig konkret ting skal jeg til å si fordi det er jo sånn... Det er jo ikke sånn at jeg sier at det fra august til oktobter så jobber vi med dette kjerneelementet. Det gjør jeg jo ikke med elevene, så det er noe vi jobber med gjennom året, og så er det noen ganger vi har jobbet mer med det da for eksempel tiden fra vi begynte og fram til høstferien, så jobba jeg mye med retorikk, ikke sant? Så da handla det jo mye om på en måte det å kunne de skulle selvfølgelig lage egne taler da [hører ikke hva som blir sagt her], men de skulle jo også se på andre sine taler og liksom prøve å analysere de og og ha en kritisk tilnærming til de, og samtidig så holdt vi også litt på med sammensatte tekster da, så da handla det jo veldig mye om på en måte det å kunne analysere de. Forholde seg kritisk til dem. Og senere så holdt vi på med dette her naturfagsprosjektet tverrfaglig mellom Norsk og naturfag. Som kanskje var veldig eksplisitt knyttet til kritisk tilnærming til tekst da. For da handla det jo nettopp om at de skulle forske litte grann på et naturfaglig emne, finne kilder, vurdere kildene og så skrive en nokså kort egentlig rapport der de hadde på en måte utforsket dette emnet og funnet litt om hva ulike standpunkt som finnes om dette emnet, da for eksempel. Er kreatin noe vi skal? Noe som er er bra å bruke, er det helseskadelig eller er det et nøytralt stoff eller lignende, ikke sant?

00:14:20 Meg

Ja sånn til trening, ikke sant? Er det ikke det?

00:14:24 Informant 2

En gang til at.

00:14:24 Meg

Er ikke kreatin noe man bruker når man trener?

00:14:27 Informant 2

Ja, ikke sant! Det er sant tilleggsstoff, så det var et eksempel på en oppgave som en av gruppene lagde da, og da måtte de finne stoff på nett om dette her og vurdere om er disse kildene her objektive? Er de troverdige? og sammenlignet de andre kilder da, og det var kanskje det mest eksplisitte jeg var med.

00:14:46 Meg

Ja, for da var liksom norsk sånn verktøyfag da for et annet fag liksom, som jeg tolker det som da liksom. Jeg forstår det som at da var Norsk sånn verktøyfag for et prosjekt i et annet fag? Eller var det liksom?

00:15:01 Informant 2

Ja, jeg vet ikke om jeg ville ha kalt det et verktøyfag, men kanskje heller bare sagt at det var tverrfaglig fordi. Altså selve emnet de utforsket var jo ikke et norskfaglig emne. Det er jo for såvidt sant. Alle skulle holde på med naturfaglige emner da som hadde om eller annet helserelevantert å gjøre eller eller lignende. Med en jobba jo samtidig med mer enn bare på en måte tekstproduksjonen i norskfaget da, det handler jo også om og på en måte å vurdere disse kildene kritiske. Det er jo også norskfaglig vil jeg si.

00:15:36 Meg

Ja, bra. Ja, og så er det neste spørsmål. Vi har noen spørsmål her før vi går til selve teksten, hva tenker du om innføringen av kjerneelementet Kritisk tilnærming til tekst?

00:15:52 Informant 2

Nå husker ikke jeg så godt de forrige, de forrige delene, hoveddelene, men jeg tenker at det er jo helt selvsagt at norskfaget bør ha fokus på kritisk tilnærming til tekster, tenker jeg. Hvis vi ikke skal ha det så., ja, så kan en jo begynne å snakke om hva er poenget med Norsk som dannelsesfag iallfall da. Det skal ikke bare handle om tekstsaking, skriftlig og muntlig, og dette her også på en måte. Ja jeg, jeg synes dette her med å tilnærme seg tekster kritisk det er noe av det viktigste vi gjør i norskfaget, og for så vidt også i historiefaget. Der driver man jo med kildekritiske vurderinger som minner mye om det man gjør i Norskfaget og da. Det kan i alle fall minne mye om det.

00:16:45 Meg

Ja ja så du tenker... Ja du tenker liksom at..

00:16:50 Informant 2

En selvsagt del av norskfaget. Ja.

00:16:55 Meg

Ja, og så er det liksom litt mer inn på.. Ja, hva slags forhold du har til til dette kjerneelementet? Og det er litt sånn underspørsmål igjen. Ser du nokon.. Det står på nynorsk., Ser du noen utfordringer med dette tema?

00:17:11 Informant 2

Om jeg ser noen utfordringer med tema... Med å ha det på vg1, er det du tenker? Eller er det?

00:17:18 Meg

Ja, også ser du noen utfordringer med dette tema, ja kanskje med spesifikt på vg1 da eller? Generelt sett dette kjerneelementet sånn generelt sett, og kanskje spesifikt utfordringer med dette kjerneelementet på vg1

00:17:36 Informant 2

Ja ja, altså en utfordring med det å undervise i det er at det tar tid. Det er ikke sånn at en bare kan jobbe med det en kort periode, og så kan man liksom regne elevene som utlært i temaet kritisk tilnærming til tekst. Det er noe som må arbeides med kontinuerlig. Og tar lang tid før elevene Virkelig forstår det da. Det er jo en utfordring, altså. Det må på en måte holdes vedlike og en må på en måte jobbe med det hele tiden. For hvis det noe som bare som en bare jobber med en avgrenset periode, så er det jo glemt igjen vil jeg tro, ikke sant for det handler jo om. Ja, det er både en del sånn innhold knyttet til kritisk tilnærming til tekst som en må kunne, og det er jo en metode å arbeide med tekst på, ikke sant? Det må jo jobbes med for at det skal sitte.

00:18:35 Meg

Hvor mye vektla... Har du lagt vekt på dette tema i undervisningen? Du har egentlig sagt det litt sånn indirekte da, men ja. Du kan kanskje tydeliggjøre svaret ditt litt mer her.

00:18:45 Informant 2

Ja ja, jeg tror nok kanskje godt jeg kunne ha lagt enda mer vekt på i forhold til hvor viktig jeg synes det er. For det ble nok lagt mest Vekt på det på høstsemestret sånn jeg tenker akkurat nå, i alle fall. Men ja, men jeg vil jo si at jeg legger en god del vekt på det, da. Jeg synes det er svært viktig. Og nå har vi snakket mye om saklitteratur, sakprosa, men for skjønnlitteraturen sin del også, så er det jo viktig å jobbe med det å kunne tilnærme seg tekster kritisk når vi vet det kommer veldig mye litteraturhistorie på vg2 og vg3 også Rent sånn problematisk sett da for elevene sin del, så er det jo lurt at de klarer å ha en kritisk tilnærming til skjønnlitterære tekster når de kommer inn i vg2 og vg3 og skal begynne å se disse tekstene i sammenheng med den perioden de er laga i og sånt. Det er jo også en type kritisk tilnærming til tekst.

00:19:44 Meg

Ja, sånn kontekst på en måte liksom da?

00:19:50 Informant 2

Ja, ikke sant.

00:19:53 Meg

Så er det neste spørsmål. Liker du å undervise i dette temaet?

00:19:59 Informant 2

Ja, jo, sure, det gjør jeg jo. Som jeg sa i stad, så er det på en måte kanskje det emnet Som har størst. Hva skal jeg si? Det som er likest mye av den metodetingen vi gjør i historiefaget, som kanskje er det faget jeg liker best, det skal jeg jo være ærlig på, så jeg liker jo godt å arbeide med kritisk tilnærming til tekst. Det kan være frustrerende og selvsagt hvis en føler at en en tekst burde, at det burde være en enkel tekst å vurdere og så er det ikke alltid det selvfølgelig. Fordi som sagt så er dette her et emne som en må jobbe med ganske kontinuerlig, og det tar tid å bli god i det Og vurdere på en måte troverdigheten eller påvirkningskraften til en tekst. Eller ja, det er ikke unnagjort i en fei. Men jeg liker godt å undervise i det absolutt.

00:20:51 Meg

Ja, bra. Og så er det siste spørsmål før vi går videre til selve teksten, og det er hvordan tenker du at man kan gjøre hva, hva tenker du at man kan gjøre for å få elevene til å se relevansen mellom det de lærer om kritisk lesing i norskfaget med deres egen hverdag?

00:21:11 Informant 2

Jeg føler vi kanskje har gått litt inn på det også, men en ting som.. Altså, kanskje det mest åpenbare er jo å ta opp dagsaktuelle emner da, ikke sant? At en prøver å finne noen emner som det blir skrevet noe om som interesserer elevene, og så se hvordan ulike perspektiv kommer fram, for eksempel i det, i aviser eller i sosiale medier eller lignende. For eksempel rundt 17. Mai og i mai, så er det jo veldig mange som skriver om russetiden. Kommer ulike perspektiv, både veldig positive, veldig negative og mer moderate ytringer om russetiden, ikke sant, og det er jo noe som berører elevene på skolen, også på vg1 for så vidt. Så det å ta tak i såne emner som en vet at elevene er interessert i og så viser de at det er mange som prøver å ha en påvirkningskraft innenfor liksom dette emnet som også er aktuelt for deg. Det var kanskje det letteste en kan gjøre da.

00:22:17 Meg

Ja, bra og da går jeg egentlig videre til den teksten, det debattinnlegget som du brukte, og da er det ja, da er det første spørsmål, kan du peke på noen sentrale elementer i teksten som gjør at du valgte akkurat.. at du valgte å bruke akkurat den teksten da du og klassen jobbet med kjerneelementet kritisk tilnærming til tekst?

00:22:43 Informant 2

Ja, denne her teksten. Den ble jo valgt ut for å brukes i innledningen til dette prosjektet der de skulle jobbe tverrfaglig med naturfag, og da ble den valgt fordi det handler om et emne som kanskje dessverre fortsatt er nokså dagsaktuelt da, altså bruk av snus. Og så har den en vri som en kanskje ikke forventet altså. Det er noen som.. Det er en forfatter her som prøver å ta et oppgjør med det han kaller farlige, snusmyter. Og hvis jeg husker teksten rett så kommer han med en del sånne ytringer, som på en måte forsvarer snusen da. Så i utgangspunktet kan jo det være ganske interessant I seg selv. Og så er jo cluet her, litt av cluet i alle fall, at Lars Erik Ruudquist (forfatter av innlegget, kommentar av meg) han er jo utdannet innenfor Noe medisinsk. Jeg kan ikke huske akkurat hva bakgrunn han har akkurat nå dessverre. Men så er han ansatt i et eller annet snusfirma . Så hvis en søker opp navnet, så finner en fort ut at det han her

00:23:47 Informant 2

har kanskje andre interesser enn bare det rent medisinske da. Så den.. Den en god tekst å begynne med når du skal vise at ja ok også en fagperson kan være påvirket av andre Interesser da.

00:24:03 Meg

Ja vi skal snakke litt mer om det etterpå, men det var interessant det du sa der. Hvordan brukte du den teksten i undervisningen for at elevene skal lære seg å lese tekster kritisk? Altså det er et overordnet spørsmål og første underordnede spørsmålet var da, hva var opplegget rundt?

00:24:24 Informant 2

Ja, som sagt, så var det dette her liksom introduksjonsøkta da. Den ble brukt i dette her prosjektet. Elevene skulle jo selv velge seg et emne og så finne artikler eller lignende på nett der de måtte vurdere sånne typer tekster da for eksempel. Og da brukte vi denne teksten først. Der den ble lest opp høyt for elevene, stoppet opp et par par plasser, for eksempel ved forfatteren Lars Erik Ilyktquist. Skulle notere oss navnet på han her, se hva slags sjanger det var. Det står at det er et debattinnlegg, og så ja, ble bare lest gjennom teksten. Jeg tror jeg poengterte et par plasser hva som var på en måte poenget han ville fram til. Og så hadde vi en kort diskusjon i klassen Om vi syntes denne her var en troverdig tekst eller ikke, og da ble det TONE-prinsipper blitt gått igjennom på forhånd. Troverdighet, objektivitet, nøyaktighet og egnethet er vel det.Og så fikk vi en liten diskusjon på det. Og så var det vel noen ledende spørsmål hvis jeg husker rett. det her er en stund siden, det var jo uke 46 eller 47 om hva vet

vi om denne forfatteren for eksempel? fordi det er jo en del av denne troverdighetsvurderingen. Og kan noen Google han for å finne ut av hva han er og hva han gjør og lignende? Og så fikk vi noen svar om at det her er en lege og sånn og sånn eller en medisinsk forsker. Jeg kan ikke helt huske dessverre. Også videre var det noen som fant ut at han her jobbet jo innenfor.. jobbet for et annet sånt firma som produserer snus da, et svensk firma tror jeg det var. Ja, og så fikk vi en sånn en kort intro på det da. Det tok ikke mer enn en rundt en halvtime kanskje totalt med arbeid knyttet til denne her teksten.

00:26:20 Meg

Da kan jeg stille sånn underspørsmål igjen. Hvorfor valgte du å bruke ledende spørsmål?

00:26:29 Informant 2

Ja, da tenker du for eksempel med.. hvem er denne karen her?

00:26:31 Meg

Ja, litt sånne spørsmål

00:26:33 Informant 2

Ja nei, det er fordi jeg tenker at når en kommer med litt sånne ledende spørsmål så sannsynliggjør en jo hva som er tankegangen til oss lærere som allerede kan metoden, ikke sant? Vi vet hva vi skal lete etter stort sett når vi vurderer en tekst kritisk, så ved å komme med noen sånne spørsmål sannsynliggjøre en hvordan vi lærere tenker og så hvis en dag gjør dette flere ganger så er tanken min iallfall at elevene skal ta til seg den liksom måten å stille spørsmål på da. Hvem er denne personen, hvor gammel er artikkelen? Den er jo faktisk ganske gammel og så videre og så videre.

00:27:18 Meg

Ja, hva var din erfaring når du jobba? Eller hva erfarte du når du jobbet med den teksten her i undervisningen? Følte du til at elevene liksom kunne lese tekst kritisk, eller var det liksom mange som ikke klarte det helt?

00:27:32 Informant 2

Det var en del som slet med det ja.. , Og noen fant ut av det her ganske fort at det er han her er kanskje ikke den mest troverdige. Samtidig som har har en utdanning som kanskje skulle si at han var nokså troverdig i dette spørsmålet. Han argumenterer jo for så vidt på en tilsynelatende nokså saklig måte. . Men det var ganske mange som slet med det da som ikke helt så poenget med De så ikke helt hva som var problemet med teksten. Og da var det jo fint

at vi fikk en debatt på det da. Ja, det var jo heller ikke alle som fikk til så veldig gode vurderinger av kildene de selv valgte i prosjektet som kom etterpå heller.

00:28:14 Meg

Ja, hva var det de slet med når de skulle vurdere disse kildene liksom?

00:28:19 Informant 2

Ja, det var nok Det var nok en del som rett og slett ikke tok seg tiden til å gjøre en ordentlig vurdering da Det var det inntrykket vi satt med en del av disse her tekstene vi fikk tilbake igjen på slutten av uka. For det var kun ett ukesprosjekt At en del så litt bort ifra det TONE-prinsippet som vi hadde gått gjennom og på en måte bare fant de tekstene som argumenterte for det synspunktet de allerede hadde og så fant de liksom ikke noe problemer med det da. De tok ingen såne ingen store såne grundige vurderinger av kildene. Det gjaldt ikke alle gruppene. Det gjaldt noen grupper da. De som vi så ikke fikk dette til så godt, og da fikk jo de et tilbakemelding på det via et førsteutkast først og også hvis de ikke hadde retta det opp til endelig vurdering så fikk de da en ny tilbakemelding på at dette fikk dere beskjed om. Det burde dere nok ha rettet opp på. Fordi de skulle levere inn et sånt skjema med en vurdering av noen av kildene de hadde valgt ut da i tillegg til å skrive teksten.

00:29:25 Meg

Ja, ikke sant Og så er det neste spørsmål. Hva i tekstene ønsket du og.. eller hva i tekstene vektla du mest? Hva i teksten vektla du mest?

00:29:39 Informant 2

Ja, i og med at jeg bare har sendt en tekst om det med snus. Akkurat med denne teksten så vektlegga jeg aller mest dette med forfatteren ja. Først så vi jo igjennom mye av på en måte argumentasjonen og sånt. Og så har vi bare merket oss hvem forfatteren var, Men det endte opp med å bli et stort poeng dette her med at forfatteren sin utdanning kan vi ikke nødvendigvis Altså vi kan ikke stole fullt og helt på han, fordi han har en relevant utdanning. Vi må også se på andre ting ikke sant, sånn som hvem han jobber med. Det var nok det største poenget her da. Og det var jo på en måte en del av det som var tenkt at elevene skulle gjøre, og som flere gjorde, og da for så vidt når de selv valgte ut kilde etterpå at når de finner finner en artikkel som har et annet eller annet bestemt synspunkt om det de skulle undersøke, så må de også sjekke hvem er denne personen? Jobber han for en organisasjon? Hvis det er en organisasjon som står bak artikkelen hva slags organisasjon er det? Hva har andre skrevet om den organisasjonen og så videre?

00:30:44 Meg

Ja, men fokuserte du feks på litt.. Altså tok du for eksempel utgangspunkt for eksempel i dette med retorikk? Dette med etos patos og logos. Så var det noe dere snakket om?

00:30:54 Informant 2

Ja, for det hadde vi allerede gått igjennom tidligere på det. Så vi tok jo det også opp selvfølgelig. Dette her med med hvem er forfatteren og utdanning og sånt. Det har jo selvfølgelig mye med etos å gjøre. Og han lika jo også veldig mye på det (usikker på hva informant sa her). Også snakka vi også mye om logosappellen i norsktimene da som ble brukt til dette her. Fordi vi brukte bare norsktimene og naturfagstimene på det. Så ja, det var en kort.... Det var nok jeg som brukte begrepene logos og etos i denne gjennomgangen av denne teksten, og så snakka vi litt mer om det innimellom når elevene selv skrev på sine oppgaver, at husker dere at han her karen så ut som han hadde høy etos og så bla bla bla..Men jeg la ikke så veldig mye vekt på begrepene etos, patos og logos. Det gjorde jeg nok ikke. Men de ble brukt da, det ble dem, men elevene skulle ikke bruke disse begrepene selv i sin tekst.

00:32:02 Meg

Hvordan, ja altså så litt videre til å snakke om dette med kontekst. Hvordan jobbet dere med.. jobbet du med eller snakket du om dette med kontekst rundt tekstene? Hvordan gikk du fram for at elevene skal forstå konteksten rundt teksten da?

00:32:22 Informant 2

Ja altså det her var jo for så vidt, denne teksten her handlet jo om en sak som er nokså kjent for elevene fra før av. De hadde hørt en del om snus og røyking fra før av. Så det var jo for så vidt nokså kjent for de fra før av. Så vi hadde ikke noe sånn stor gjennomgang av på en måte bakgrunn, altså dette her som en del av en større debatt eller lignende. Det hadde vi ikke. Kunne sikkert hatt det, men vi tok oss ikke tid til det, og så handlet på en måte mer angående konteksten, så var det nok mer med det her med tverrlesing, at det vi vi så denne her teksten i sammenheng med hva annet vi kunne finne ut ved å Google navnet på forfatteren og navnet på altså eller på noen av disse mytene som man tar Så vi på en måte utforsker konteksten etter å ha sett på selve teksten da.

00:33:24 Meg

Ja, og så vet jeg ikke.. jeg regner med at du kjenner til begrepene, kulturkontekst og situasjonkontekst. Altså du sa at du ikke var så fokusert på kontekst, men gjorde du på en

måte et skille mellom dette med kulturkontekst og situasjonskontekst når dere jobbet med denne teksten?

00:33:44 Informant 2

Jeg gjorde ikke det da jeg har jobbet med denne teksten her. Nei, det, gjorde vi ikke. Nei, men har du vært borti det før? I alle fall ikke..

00:33:54 Meg

Tror du liksom at elevene forstår forskjellen mellom kulturkontekst og situasjonskontekst?

00:34:04 Informant 2

Ja, altså om alle forstår det, det vet jeg ikke, men vi hadde jo snakket litt om det før, men det kom ikke opp i det hele tatt i arbeidet med denne teksten der. Det gjorde vi ikke, ikke eksplisitt i alle fall.

00:34:17 Meg

Nei, du sa jo på en måte at elevene skjønte konteksten rundt, og det er jo på en måte kanskje knytta opp mot både situasjonskontekst, denne debatten mellom om røyk og sånt, og kulturkontekst, altså fokuset på helse og sånne ting da. For det var egentlig det han

00:34:35 Informant 2

Ja, ok, nå tenkte jeg mest på bare det.. den eksplisitte bruken av begrepet da. For jeg tror ikke at elevene. De fleste elevene hadde ikke så mye begrep om de begrepene da vi holdt på med det, men jeg vil nok tro at de skjønte mye av det her, ja.

00:34:50 Meg

Ja, du forsto det på en måte sånn at elevene forsto kontekst rundt teksten uansett så du valgte å ikke fokusere så mye på det, på en måte?!

00:34:51 Informant2

Ja ja, nettopp, ja egentlig.

00:35:01 Meg

Ja, og så er det neste spørsmål, og det er dette med avsender og det har du egentlig gått en del innpå allerede vi har allerede snakket en del om avsender For det var det som på en måte var fokuset her.

00:35:11 Informant 2

Det var jo det. Ja.

00:35:13 Meg

Hva slags type spørsmål stilte du helt sånn konkret for å få eleven til å reflektere over dette med avsender?

00:35:23 Informant 2

Ja, nå man tenke tilbake igjen. Men ja, jeg har vel snakket litt om det allerede Det var nok ledende spørsmål om altså hvem er forfatteren? Jo, det er Lars Erik Ruthquist. Hvem er han? Har han noe utdanning? Var noe av det noe relevant utdanning? Det var vel noe av det første vi spurte om, og det står det vel litt om i teksten og for så vidt. Og så ba vi de om liksom å gjøre et raskt Google søk eller lignende på han. Kan vi finne ut noe mer om han? Har han noe utdanning? Det var det ene. Jobbet han for en eller annet helsemyndighet eller jobba ha med noe annet eller ja, og da er det relativt enkelt å finne ut at han her jobber innenfor bransjen da. Hvis en gjør noen Google søk da.

00:36:08 Meg

Ja ja, så du var veldig fokusert på dette med å stille ledende spørsmål som en sånn hjelpemiddel for å få elevene til å forstå dette man ofte, så må man liksom altså. Det er ikke gitt at det som står i artikkelen, altså det som står i artikkelen om forfatteren er helt riktig da, man kan unnlate ting, ikke sant?

00:36:29 Informant 2

Ja ikke sant? Og så det at det er relativt enkelt å finne ut av ofte. Det er jo bare å gjøre et ja, for eksempel et raskt Google søk, så er det ikke sånn at du skal stole på alt du finner på Google, men det kan være en grei som en rask kontroll på at det hva er det andre har skrevet om denne personen eller denne saken eller noe sånt.

00:36:29 Meg

Ja, han forfatteren på en måte kanskje har interesser som hun eller han ønsker å skjule i artikkelen for å ikke svekke sitt etos og sånt. Ja så er det opp til leseren og finne denne informasjonen.

00:36:58 Informant 2

Ja..

00:37:02 Meg

Ja, og det er egentlig litt neste spørsmål som i egentlig har snakket litt om. Hva med avsender altså hva slags eventuelle eventuelle interesser har avsenderne? Altså snakket du noe om det med elevene? Det sa vel du egentlig at du har gjort da men.

00:37:15 Informant 2

Ja det gjorde vi jo ja. Ja det var jo. Det var jo på en måte mange deler så Det var jo på en måte hovedpoenget her. At han har andre interesser da. Så det var... Jo ja, det var jo det som tok mesteparten av diskusjonen kanskje. Hvis jeg husker rett da. Ja at han kommer jo med. Han viser jo til veldig mange andre organisasjoner og noe forskning og litt forskjellig sånt. Men så er det også veldig tydelig at han har en annen interesse her da. Han skal liksom forsvare snusindustrien.

00:37:46 Meg

Ja, hvordan går avsenderne fram for eventuelt å skape en relasjon til leseren? Snakket du noe om det på en måte?

00:37:58 Informant 2

Vet du hva jeg? Det kan jeg faktisk ikke huske dessverre om jeg gjorde. Det er godt mulig at jeg gjorde det.

00:38:05 Meg

Eller mer det overbevise, det har du egentlig snakket litt om? Ja, det ja, det gjorde jeg. Ja, absolutt. Ja, hva var det du snakka med elevene om da?

00:38:14 Informant 2

Akkurat hva jeg sa i timen. Det kan ikke jeg huske, for det er såpass lenge siden. Ja, men vi snakker jo om dette her med på en måte etosappellen, logosappellen og og lignende og og ja, vi snakker om flere av disse her tingene som han viser til da. Er dette troverdige kilder som han viser til oss? For han viser til verdens helseorganisasjoner og noe forskjellig sånt. Nei, for det er for så vidt troverdighet

00:38:41 Meg

Ikke sant.

00:38:42 Informant 2

på en viss måte.

00:38:43 Meg

Ja, han refererer til andre kilder for å styrke sin etosappell og overbevise sine ja, og så var dette med makt da det er jo litt sånn.. Vært mye pensum og da men. Det er liksom hvordan en tekst får fram Prøver å.. altså hvordan et tekst kan reflektere makt. Vet ikke om du skjønner det spørsmålet mitt jeg, men på hvilke kan teksten her liksom snakket du noe om det på en måte hvordan den teksten her kunne få fram ja dette med makt? Ja hvordan man kunne se makt i den teksten her?

00:39:13 Informant 2

Ja, på en måte, altså maktbegrepet ble ikke brukt sånn jeg husker det, men vi snakket jo om at han her er jo utdanna. Jeg tror og mener at han er utdanna lege har ikke sjekket i forkant av intervjuet. for jeg husker ikke helt, men jeg mener han er lege eller lignende, ikke sant. Og at som lege så har jo han enorm autoritet innenfor helsespørsmål, sånn at vi som lesere, som ikke er innenfor, altså medisinsk utdannet, vi vil jo gjerne automatisk stole på denne karen fordi han har.. Han har jo den naturlige autoriteten som følger med yrket sitt eller utdanningen i alle fall. Og så var det vi måtte på en måte prøve å pirke litt i da.

00:39:54 Meg

Ja, men.. ikke sant.. Du sa ikke noe om at det på en måte kan.. at man på en måte kan diskutere dette med makt når man for eksempel da snakker om hvem er avsender. Det var ikke noe du var innpå direkte på en måte?

00:40:07 Informant 2

Ikke i den forstand at jeg brukte maktbegrepet. Det kan ikke jeg huske. Nei, vi snakka vel altså bare mest om det her med at han har autoritet da. At vi. Det er lett for oss å tro på han,

00:40:19 Meg

Ja ja, det er jo indirekte handler på en måte om makt da, men det var kanskje ikke nevnt eksplisitt at. Det var ikke en diskusjon eksplisitt om at dette her på en måte handler også litt om maktforhold som kommer gjennom en tekst, eller som en tekst kan reflektere da?

00:40:34 Informant 2

Ja tok ikke det eksplisitt, nei, men ja. Snakka om relaterte emner da i alle fall.

00:40:37 Meg

Ja ja, og så er det siste spørsmål som handler om språklige virkemidler. Fokuserte du noe på bruk av språklige virkemidler da dere jobbet med denne teksten?

00:40:51 Informant 2

Språklige virkemidler det har jeg jobbet mye med .Akkurat denne her vet jeg nok ikke om vi gjorde så veldig mye ut av i og med at dette var en del av et større opplegg, men skal vi se. Nei, så vi snakket jo selvfølgelig en del om på en måte om hvordan han formulerte seg da at han som en del av liksom etosappellen og logosappellen, at det er han formulerer seg jo som en akademiker eller som noen som er en fagperson. Men jeg tror ikke vi snakka noe om språklige virkemidler knyttet til akkurat dette her, fordi det var ikke det som var hovedfokuset. Altså, det var ikke det denne her skulle brukes til først og fremst da. Det har jeg

gjort mer i andre sammenhenger. Jeg tror for eksempel at jeg hadde en vikartimer i din klasse der jeg.. Vi hadde noe... Ja, det blir ikke relevant for dette intervjuet, men.

00:41:57 Meg

Ja, nei, jeg skjønner hva du mener. Ja, da kan man kanskje si at neste spørsmål kanskje ikke er så relevant da som er. Hva er eventuelt målet med å se på de språklige virkemidlene? Det var kanskje det at det handla mer om dette med etosappell?

00:42:13 Informant 2

Ja, i den grad det ble gjort så handla det bare om på en måte å vise at dette fremstår som troverdig da.

00:42:20 Meg

Ja sant, og så er det neste eller siste spørsmål. Det er jo. Jeg fant artikkelen på nett da.. Jeg vet ikke hvordan du.. hva slags.. hvordan du kopierte du teksten til elevene, men fokuserte du noe på samspillet mellom bilde og tekst? For slik jeg forstår det, så var det ett og annet bilde av forfatteren i artikkelen. Fokuserte du noe på det?

00:42:47 Informant 2

Altså jeg kopierte teksten som et word dokument, hvis jeg husker rett og tok med bilde for så vidt. Nå jeg vel artikkelen opp her.. For var det ikke bilde av forfatteren? Så det hadde vi med. Og så var det et bilde av en snusboks eller annet sånt. Jeg tok inn bildet ja stemmer, men gjorde ikke noe ut av ut av det første bildet. I alle fall så var det bare nevnt at her er forfatteren av artikkelen. Jeg tror ikke at jeg nevnte at liksom noe om hvordan han ser ut. Om han ser ut som en profesjonell aktør her. Men det var der iallfall når elevene leste.

00:43:33 Meg

Ja, så de kunne liksom sett på det?

00:43:35 Informant 2

Ja.

00:43:38 Meg

Nei, det er kanskje ikke relevant her, og det kan være relevant da, men det er kanskje mer relevant i en typisk reklame eller en KampanjePlakat? greit, men da tror jeg at vi er ferdig.

00:43:50 Informant 2

Ja

Vedlegg 7:

Gilde
Ekte **KOKT SKINKE**

Det er ingen
FORDELER
med skinka vår

100% BAKDEL 100% SKINKE

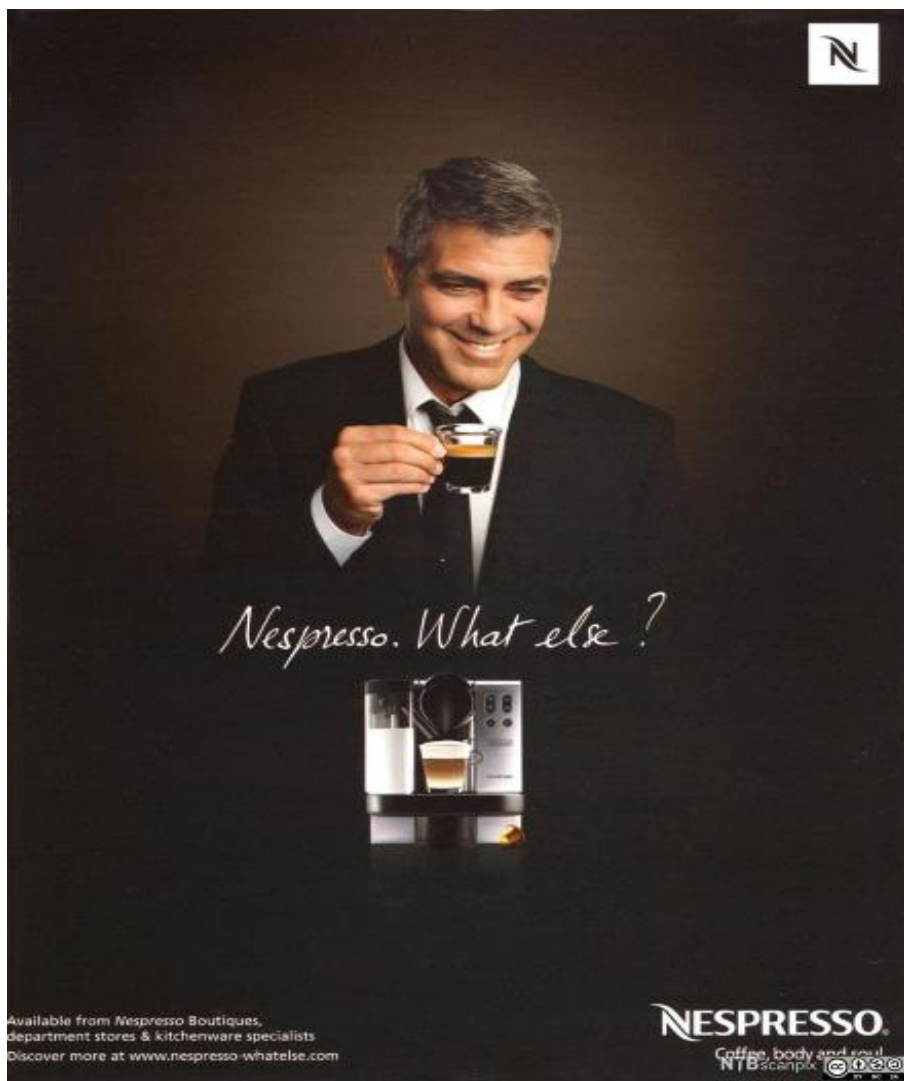
Ikke all skinke er skinke. Utvalget er bredt og man finner flere varianter i butikkene. Men uansett om favoritten din er original, krydret eller løvtynn, vår skinke er alltid norsk og alltid renskåret i hele stykker fra samme del av grisen. Den bak, ja. Skinka.

EKTE KOKT SKINKE - FRA SKINKA PÅ GRISEN

Gilde *fra den norske bonden.*

BRIIT TOVE KREKLING
AKER GÅRD, HOKKSUND

Vedlegg 8:

N

Nespresso. What else?

Available from Nespresso Boutiques,
department stores & kitchenware specialists
Discover more at www.nespresso-whatelse.com

NESPRESSO

Coffee, body and soul.
NTB scanpix

Vedlegg 9:

Debatt

Debatt

Farlige snusmyter

- **Lars Erik Rutqvist**

12. mars 2012 09:42

Sist oppdatert 12. mars 2012

- Snus er et nytelsesprodukt, det inneholder nikotin som er avhengighetskapende, og bør brukes med måte. Men det er langt fra det produktet som fremstilles i Regjeringens nye lovforslag, skriver Lars-Erik Rutqvist *Foto: INGAR STORFJELL*
Regjeringens lovforslag blåser liv i gamle forestillinger som likestiller snusen med den dødelige sigaretten.

Debatt

Dette er et debattinnlegg. Meninger i teksten står for skribentens regning.

Nyhetsbrev Vil du ha tips om ukens beste debatter?

Meld meg på

I et samfunn der røyking er tillatt burde skademinimering være det eneste reelle tobakkspolitiske utgangspunktet.

I stedet brogges veien mot utopien om et tobakksfritt samfunn med desinformasjon om alternativene. Sammenhengen mellom svensk snus og kreft i bukspyttkjertel, munnhule og spiserør er i stor grad tilbakevist i nyere forskning.

Norge forbereder ny tobakkslov. Men når målet er et tobakksfritt samfunn og man i tillegg overser nyere forskning om helseeffektene av snus, mister man muligheten til å vurdere snus som en mulig vei bort fra den skadelige røykingen.

Lars-Erik Rutqvist

Stadig færre røyker i Norge. Den positive utviklingen kan forklares med at kunnskapen om skadevirkningene av sigaretten for mange er en selvfølge. Men bildet må kompletteres med snus. For røyking går mest ned i de grupper hvor snus øker. Uavhengig av personlige oppfatninger om snus, betyr det at færre vil risikere å utvikle lungekreft og andre sigarettrelaterte kreftformer i Norge dersom trenden fortsetter. Svenske menn — som er den største gruppen med langvarige snusere - har Europas laveste forekomster av kreft. **Som onkolog med lang erfaring innen kreftomsorg og forskning på skadevirkningene av tobakk, er det gledelig å konstatere at den langt mindre skadelige snusen får fotfeste på bekostning av sigaretter. Jeg har selv sluttet å røyke ved hjelp av snus, og anbefalte mange av mine pasienter å gjøre det samme når ingen andre metoder hjelper.**

Snus er et nytelsesprodukt, det inneholder nikotin som er avhengighetsskapende, og bør brukes med måte. Men det er langt fra det produktet som fremstilles i Regjeringens nye lovforslag.

Lovforslaget hevder at EUs vitenskapelige komité SCHENIR har klassifisert snus som kreftfremkallende. Det er en feiltolkning. EUs helsemyndigheter la grunnlaget for at kreftadvarselen ble tatt vekk fra snusboksen i 2001, og EU har konkludert med at det ikke finnes sammenheng mellom svensk snus og munnkreft.

Den påståtte sammenhengen mellom røykfri tobakk og bukspyttkjertelkreft ble avvist i januar i 2011 i en stor internasjonal studie gjort av anerkjente forskere fra 12 forskjellige universiteter. Avvisningen er ikke overraskende siden grunnlaget for påstanden stammer fra en gammel studie hvor en marginal økning i denne sjeldne kreftformen ble konstatert i en gruppe av både snusere og røykere.

At WHO har konstatert en sammenheng mellom røykfri tobakk og kreft er korrekt, men ikke overraskende. Flere afrikanske og asiatiske varianter av røykfri tobakk er nemlig svært kreftfremkallende. Derimot er de lave nivåene av uønskede emner i svensk snus blitt trukket frem i flere vitenskapelige rapporter - inkludert fra WHO.

Snus er omgitt av myter som dessverre har en tendens til å umuliggjøre en fornuftig debatt. Regjeringens lovforslag blåser liv i gamle forestillinger som likestiller snusen med den dødelige sigaretten. Forestillingen mangler forankring i fakta, og som kan føre til en vaklende tobakkslovgivning.

Og enda verre - at unødvendig mange fortsetter å røyke.